

Bijbelstudie

Age Romkes

Het geheim van de liefde Efeziërs 5:21-33

INHOUD

Stille tijd	2
Onderdanig?	2
Een stralende bruid	3
Volmaakte harmonie	3
Afspiegeling	4
Kringstudie 11	6
Verkenning van de tekst	6
Context	6
Thematiek en structuur	6
Korte uitleg	6
Boodschap en actualiteit	7
Aanwijzingen voor de kringleider	7
Ijsbreker	7
Inleiding	7
Kringgesprek	8
Afsluiting	8
Werkvellen voor de kringstudie	8
Relaties	9

Stille tijd

tussen kringstudie 10 en 11

1

*22 Vrouwen, weest aan uw man onderdanig als aan de Here,
23 want de man is het hoofd van zijn vrouw,
evenals Christus het hoofd is zijner gemeente; Hij is het, die zijn lichaam in stand houdt.
24 Welnu, gelijk de gemeente onderdanig is aan Christus,
zo ook de vrouw aan haar man, in alles.
(Efeziërs 5:22-24)*

Onderdanig?

Er zijn van die woorden die kunnen werken als een rode lap op een stier. Zo kun je in bepaalde steden maar beter niet de naam van de verkeerde voetbalclub noemen en hoef je het woord 'boerka' maar te noemen om bepaalde politici op de kast te krijgen. En over het algemeen kun je het woord 'onderdanig' ook maar beter vermijden. Zelfs de koningin noemt ons 'landgenoten', terwijl we toch haar onderdanen zijn.

In de Bijbel heeft het woord een veel positiever klank. Hetzelfde Griekse woord wordt gebruikt voor de Here Jezus die zich schikt naar Jozef en Maria (Lukas 2:51) en zelfs om zijn relatie met God de Vader aan te duiden (1 Korintiërs 15:28 "Wanneer alles Hem onderworpen is, zal ook de Zoon zelf Zich aan Hem onderwerpen, die Hem alles onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen.")

Het gaat dus niet om slaafsheid, kruiperigheid of nietswaardigheid, maar om het innemen van de juiste plaats, om leven in de goede verhoudingen, zodat er harmonie is in de relaties. God heeft bij de schepping een ordening aangebracht en alles een plaats gegeven. Alle dingen zijn ondergeschikt aan de mens (Psalm 8), maar hijzelf staat onder God. Door de zonde worden deze relaties verstoord. Daar wordt niemand gelukkig van. Verlossing houdt daarom ook in: herstel van de verhoudingen.

a) Man en vrouw

- Intussen staat hier wel dat er ook een rangorde is tussen man en vrouw. De man is niet de baas, maar wel het hoofd. Dat duidt op gezag, verantwoordelijkheid en zorg.
- Bid om een goed inzicht in de verhoudingen zoals God die bedoeld heeft en om een praktijk die de bedoeling van God weerspiegelt.

b) Christus en zijn gemeente

- De verhouding tussen man en vrouw kan vergeleken worden met die tussen Christus en zijn gemeente. Ook hier is sprake van gezag, verantwoordelijkheid en zorg.
- Dank Christus dat Hij zijn gemeente leidt en voor haar zorgt. Dank concreet voor alles waarin je zijn leiding en zorg herkent.

c) In alles

- Je kunt niet half getrouwd zijn, net zomin als je voor de helft christen kunt zijn.
- Misschien wil je wel eens van twee walletjes eten. Belijd dit aan God en vraag hem om je standvastig te maken door zijn Geest, volledig toegewijd aan God en aan elkaar.

2

*25 Mannen, hebt uw vrouw lief, evenals Christus zijn gemeente heeft liefgehad
en Zich voor haar overgegeven heeft,
26 om haar te heiligen, haar reinigende door het waterbad met het woord,
27 en zo zelf de gemeente voor Zich te plaatsen,
stralend, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, zó dat zij heilig is en onbesmet.
(Efeziërs 5:25-27)*

Een stralende bruid

Als de prins een meisje uit het volk kiest, dan zorgt hij er voor dat ze op de dag van de bruiloft de mooiste bruid van het land is.

Je kunt mopperen op de kerk en zeggen dat we het er met z'n allen niet best vanaf brengen. Ook grote delen van de kerkgeschiedenis zijn weinig verheffend. Maar de liefde van Christus voor zijn gemeente zal alles overwinnen, want Hij gaat tot het uiterste. Dat heeft Hij al laten zien door voor ons te sterven en op te staan. En Hij zal niet rusten voordat we volmaakt zijn. Dat heeft Hij duidelijk gemaakt en beloofd toen we gedoopt werden.

a) Evenals Christus

- Paulus schrikt er niet voor terug om het gedrag van Christus tot voorbeeld te stellen. Daarmee legt hij de lat wel erg hoog, zou je zeggen. Maar gelukkig is Christus meer dan een voorbeeld. Hij zorgt zelf voor onze reiniging en heiliging. Dan is volmaaktheid de norm. Voor minder doet Hij het niet.
- Dank Christus dat we mogen uitzien naar een volmaakt leven, stralend, heilig en onbesmet.

b) Het waterbad met het woord

- De doop is geen magisch ritueel. Door ons en onze kinderen te laten dopen, brengen we niets tot stand. Toch is het een geweldig symbool van onze reiniging, omdat God er zijn woord aan verbindt. Wat wij niet kunnen, zegt God ons toe.
- Breng in je gebed onder woorden wat de doop voor je betekent en dank God ervoor.

c) De bruid

- De doop is ook inlijving in het lichaam van Christus, de gemeente. Niet mijn ziel is de bruid van Christus, maar de gemeente. Alleen samen kunnen we de liefde van Christus ten volle ervaren (3:18v). Geloven is wel persoonlijk, maar niet individualistisch. We moeten oppassen om niet teveel alleen met onszelf bezig te zijn.
- Denk in het gebed na over wat andere christenen voor jou betekenen en wie jij graag voor hen wilt zijn.

3

28 Zo zijn [ook] de mannen verplicht hun vrouw lief te hebben als hun eigen lichaam.

Wie zijn eigen vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief;

29 want niemand haat ooit zijn eigen vlees, maar hij voedt het en koestert het, zoals Christus de gemeente, 30 omdat wij leden zijn van zijn lichaam.

31 Daarom één zal een man [zijn] vader en [zijn] moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vlees zijn.

(Efeziërs 5:28-30)

Volmaakte harmonie

In het Koninkrijk van Gods liefde bestaan geen tegengestelde belangen. Liefde voor God of voor de ander gaat niet ten koste van jezelf. Dat komt prachtig naar voren in het huwelijk. Als je werkelijk één bent, dan heb je eigenlijk jezelf lief wanneer je de ander liefhebt.

Het is de duivel die het idee van concurrentie geïntroduceerd heeft, in de eerste plaats tussen God en mensen (Genesis 3:4v). Maar daardoor raakte ook onmiddellijk de onderlinge verhouding tussen de mensen verstoord (3:12). God wil niet dat we elkaars concurrenten zijn, zeker niet binnen het huwelijk. Dat mag een plaats zijn van veiligheid en geborgenheid. Daar ervaar je dat de ander die God naast je geplaatst heeft geen bedreiging is van je bestaan, maar een verrijking. Daar beleef je iets van een wereld zoals God die bedoeld heeft.

a) Verplichting tot liefde

- o Tegenover de 'onderdanigheid' van de vrouw zet Paulus niet de zeggenschap van de man, maar de verplichting voor de mannen om hun vrouwen lief te hebben. De ordening die God geeft is niet bedoeld om de een te bevoordelen ten opzichte van de ander, maar om er voor te zorgen dat iedereen tot zijn recht komt. De vrouw niet minder dan de man.
- o Dank God omdat in een leven naar zijn wil iedereen tot zijn recht komt. Bij Hem hoeven we niet bang te zijn voor onderdrukking of uitbuiting.

b) Niemand haat zijn eigen vlees

- o Het klinkt zo logisch: "want niemand haat ooit zijn eigen vlees". Toch kunnen we er in deze gebroken wereld toe komen om ons eigen lichaam te haten. Of om degenen die ons lief zijn opzettelijk te kwetsen.
- o Bid voor mensen in je omgeving die zo beschadigd zijn dat ze zichzelf en anderen moeilijk kunnen liefhebben. Sta biddend om hen heen en vraag God om hen te helen.

c) Vader en moeder verlaten

- o In veel culturen moet de vrouw zich voegen naar de familie van haar man. Zij moet inleveren. De man mag in zijn vertrouwde omgeving blijven. In de Bijbel ligt dat anders. De man moet zijn vader en moeder verlaten om er helemaal voor zijn vrouw te kunnen zijn. Hoofd zijn betekent het belang van de ander voorop stellen. Net als Christus gedaan heeft. Hoofd zijn is niet gekoppeld aan macht maar aan zelfopoffering.
- o Vraag God om een goed inzicht in wat de juiste houding is in situaties waarin je gezag, verantwoordelijkheid en zorg draagt, en welk gedrag daarbij hoort.

4

*32 Dit geheimenis is groot,
doch ik spreek met het oog op Christus en [op] de gemeente.
33 Intussen ook gij, laat ieder voor zich zijn eigen vrouw zó liefhebben als zichzelf
en de vrouw moet ontzag hebben voor haar man.
(Efeziërs 5:32-33)*

Afspiegeling

In de natuurkunde streeft men naar eenvoud. Allerlei zo op het oog heel verschillende verschijnselen worden met elkaar in verband gebracht en vanuit dezelfde wetten beschreven. In alle natuurkundige processen is maar een handvol verschillende krachten aan het werk. Ook die probeert men tot elkaar te herleiden om uiteindelijk te kunnen bewijzen dat er maar één fundamentele kracht achter de werkingen van de natuur schuil gaat.

In de geestelijke werkelijkheid is het niet anders. Alleen weten we daar al wat die ene werkzame kracht is: liefde. Verschillende uitingen, die op het eerste gezicht weinig met elkaar te maken hebben, blijken op een dieper niveau nauw verwant te zijn. Ze weer spiegelen allemaal de ene bedoeling van God. Dat is de eenvoud achter de complexe werkelijkheid.

Zo laten ouders in hun liefde voor hun kinderen iets zien van de genegenheid van God voor ons. En zo is de liefde van een man voor zijn vrouw een afspiegeling van die van Christus voor zijn gemeente. Een groot mysterie noemt Paulus dat. En terecht. Je zou er haast voor terugschrikken. Maar liefde is niet een norm die je halen moet, maar een kracht die je moet laten werken.

a) Getuigen metterdaad

- o Als een man en een vrouw van elkaar houden, laten ze daarmee iets zien van de liefde van Christus voor zijn gemeente. Een krachtig getuigenis in een tijd van veel gebroken relaties. Intussen maakt dit het ook des te schrijnender als een huwelijk tussen christenen stuk loopt.

- Bid om de doorwerking van de liefde van God in ons leven, zodat in al onze relaties daar iets van zichtbaar mag worden. Bid ook voor hen die daar misschien evenzeer naar verlangden, maar die het bij de handen afgebroken is.

b) Intussen

- Het hooggestemde ideaal wordt uitgedrukt in het alledaagse leven. Het gaat in het genoemde mysterie niet om het schouwen van het hogere, maar om de realiteit van alledag. Ware vroomheid onthecht niet van de werkelijkheid, maar is de drijvende kracht daarvan. Dus mannen, heb je eigen vrouw lief. Ook dat is godsdienst.
- Bid God dat er geen kloof zal ontstaan tussen geloof en leven en dat je helder inzicht mag ontvangen waar dat misschien wel het geval is. Bid om de kracht van de Heilige Geest om werkelijk vroom te leven.

c) De cirkel rond

- Aan het eind van dit gedeelte zijn we weer terug bij het begin: een vrouw moet ontzag hebben voor haar man. De verbondenheid aan Christus relativeert andere relaties niet, maar bevestigt ze juist. 'In Christus is noch man noch vrouw' (Galaten 3:28). Wat de verhouding tot God betreft staat de een niet boven de ander. Voor God zijn we allemaal gelijk. Maar dat betekent niet dat alle intermenselijke verhoudingen zijn opgeheven. Ook die zijn door God gewild. Overheid – onderdanen, ouders – kinderen, man – vrouw. Met alle relaties heeft God een bedoeling. Zolang er mensen zijn op aarde.
- Dank God voor de heilzame relaties waarin Hij je geplaatst heeft. Voeg je in die relaties zoals Hij bedoeld heeft. Bid om herstel in relaties die Gods bedoeling niet weerspiegelen.

Kringstudie 11

Efeziërs 5:22-33

Verkenning van de tekst

Context

In het voorgaande gedeelte heeft Paulus de oproep gedaan om vervuld te worden met de Heilige Geest. De uitwerking daarvan benoemt hij met allerlei deelwoorden (spreekende, zingende, dankende, enz.). De laatste daarvan is: "elkaar onderdanig zijnde in de vreze van Christus."

Deze algemene oproep wordt nu in het bijzonder toegepast op de gehuwde vrouwen, zij moeten hun eigen man onderdanig zijn. Omgekeerd moeten de gehuwde mannen hun vrouw liefhebben als zichzelf.

Paulus bespreekt wel vaker de persoonlijke relaties huwelijk, gezin en werk in één verband in de zogenaamde 'huistafels'. Zie bijvoorbeeld Kolossenzen 3:18-4:1. In Efeziërs 5:22-33 gaat hij eerst uitgebreid in op het huwelijk. Daarna komen ook de andere relaties aan de beurt: ouders en kinderen (6:1-4) en slaven en heren (6:5-9).

Thematiek en structuur

Het thema is de relatie tussen man en vrouw binnen het huwelijk, die iets weerspiegelt van de verhouding tussen Christus en zijn gemeente.

Vers 22-24 Een oproep aan de **vrouwen** om zich te schikken onder hun man,

* met een verwijzing naar *Christus als hoofd van de gemeente*

Vers 25-31 Een herhaalde oproep aan de **mannen** om hun vrouw lief te hebben (als hun eigen lichaam),

* met een verwijzing naar *de liefde van Christus voor zijn gemeente*

* met een verwijzing naar *de gemeente als lichaam van Christus*

* en met een herinnering aan Genesis 2:24

Vers 32-33 Herhaling van de drie thema's (samenvatting)

* Een verwijzing naar *Christus en zijn gemeente*

* Een oproep aan de **man** om zijn vrouw lief te hebben als zichzelf

* Een oproep aan de **vrouw** om zich te schikken onder haar man

Korte uitleg

- De overgang van vers 21 en 22

Eigenlijk gaan het vorige en dit gedeelte vloeiend in elkaar over. Vers 21 heeft als werkwoord een deelwoord ('onderdanig zijnde') dat nog afhankelijk is van het hoofdwerkwoord 'wordt vervuld' in vers 18b. Bij vers 21 kan dus moeilijk een nieuwe perikoop beginnen, zoals in de Nieuwe Bijbelvertaling. Maar vers 22 bevat in het geheel geen werkwoord. Letterlijk staat er: "de vrouwen aan hun eigen man als aan de Here". Dit is een bijzondere toepassing van de algemene oproep om elkaar onderdanig te zijn. Ook hier begint dus niet een totaal nieuw gedeelte.

- Vers 22: "Vrouwen, weest aan uw man onderdanig als aan de Here"

Dit kan men moeilijk als een particuliere, tijdgebonden opvatting van de apostel Paulus beschouwen, want in de hele Bijbel is het niet anders. Er zijn geen aanwijzingen in de Bijbel dat deze stand van zaken niet de diepste bedoeling van God zou weerspiegelen, zoals dat bijvoorbeeld bij de regels voor polygamie of echtscheiding wel het geval is; zie bijvoorbeeld Matteüs 19:3-9.

Maar zoals gezegd heeft de oproep om zich te onderwerpen in de Bijbel niet de negatieve

klank die het bij ons zo gemakkelijk kan krijgen. Het is juist goed om in alle levensverbanden de juiste plaats in te nemen. Het woord heeft niet de bijklank van dwang en slaafsheid die wij er aan verbinden. Dat kun je ook zien aan de toevoeging 'als aan de Here'. Onze verhouding met de Here is er immers ook niet een van dwang of onheil, maar van bevrijding en geluk.

- Vers 23: "want de man is het hoofd van zijn vrouw, evenals Christus het hoofd is zijner gemeente"

Een toch wel verrassende vergelijking, die laat zien dat Paulus een geïntegreerd wereldbeeld heeft waarin alles met alles samenhangt. De relaties waarin wij staan kun je niet los van elkaar zien, ze gaan allemaal uit van hetzelfde grondbeginsel.

- Vers 25: "Mannen, hebt uw vrouw lief"

Ook verrassend dat tegenover de onderworpenheid van de vrouw niet de macht of de zeggenschap van de man gesteld wordt maar zijn liefde, en dat die liefde vergeleken wordt met de zelfopoffering van de Here Jezus.

- Vers 26: "door het waterbad met het woord"

Met het waterbad zal wel op de doop gedoeld worden, en met 'het woord' de belofte van God die bij de doop klinkt.

- Vers 28-31

Al bij de schepping is gezegd: "Daarom zal een man vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vlees zijn" (Genesis 2:24). Paulus neemt dit heel letterlijk; als man en vrouw één zijn, dan heeft de man eigenlijk zijn eigen lichaam lief als hij van zijn vrouw houdt. En wie heeft zijn eigen lichaam nou niet lief?

- Vers 32: "Dit geheimenis is groot"

Een geheimenis is wat anders dan een geheim. Het is niet iets wat verborgen moet blijven, maar iets wat voor ons verborgen zou zijn als God het ons niet bekendmaakte. En ook dan nog blijft het iets wat we maar nauwelijks kunnen bevatten. Het is een geopenbaard mysterie.

Boodschap en actualiteit

De boodschap is dat het heilzaam is om ons te voegen in de ordeningen die God gesteld heeft, in het bijzonder binnen het huwelijk, dat op die manier iets uitdrukt van de liefde van Christus voor zijn gemeente.

De tekst is dus in de eerste plaats relevant voor echtparen, maar gezien het brede verband waarin Paulus een en ander plaatst niet alleen voor hen. Het huwelijk is een voorbeeld van een relatie waarin het belangrijk is om in een juiste verhouding tot elkaar te staan. Maar dat geldt voor alle relaties. De mens is een relationeel wezen. Zo zijn we geschapen. Leven in de juiste verhoudingen met elkaar betekent geluk. Verstoring van die verhoudingen brengt pijn en verdriet met zich mee.

In onze tijd zijn de opvatting over intermenselijke verhoudingen behoorlijk aan het verschuiven. De opvattingen van Paulus strijken ons misschien tegen de haren in, maar hij vertolkt een waarheid die de hele Bijbel doortrekt en die het waard is om naar te luisteren.

Aanwijzingen voor de kringleider

IJsbreker

Laat iedereen de opdracht op het werkvel maken en wissel dit kort uit.

Inleiding

Vertel iets over de context (zie boven) en lees het gedeelte. Vraag wat de zin "Vrouwen, weest aan uw man onderdanig als aan de Here" in eerste instantie oproept. Leg zo nodig uit dat het begrip 'onderdanigheid' in de Bijbel geen negatieve bijklank heeft.

Kringgesprek

Bespreek de tekst in vier rondes:

- wat hier gezegd wordt tegen de gehuwde vrouw
- wat hier gezegd wordt tegen de gehuwde man
- wat er gezegd wordt over de relatie tussen Christus en zijn gemeente
- wat de relatie tussen man en vrouw en die tussen Christus en zijn gemeente met elkaar te maken hebben

Let er bij elke ronde op

- wat er precies staat in de tekst (observatie)
- wat Paulus daar mee duidelijk wilde maken (interpretatie toen)
- wat deze teksten ons te zeggen hebben (interpretatie nu)
- wat dit betekent voor ons leven van alledag, voor de manier waarop we aan onze relaties gestalte geven

Afsluiting

Kom nog eens terug op het werkvel dat aan het begin is ingevuld. Zijn er door de bespreking meningen veranderd of bijgesteld?

Eindig met gebed: dank voor alle heilzame relaties en doe voorbede voor de verstoorde relaties die eventueel ter sprake gekomen zijn.

Werkvellen voor de kringstudie

Het werkvel gaat over allerlei relaties. Het tekstgedeelte maar over een paar (man – vrouw en Christus – gemeente). Maar de grondhouding die getekend wordt is voor meer relaties van toepassing. Zoom in op die relaties die voor de kringleden het meest relevant zijn.

Relaties

Bedenk zoveel mogelijk relaties waarin wij gesteld zijn, omschrijf wat een goede invulling van elk daarvan is en waarom dat heilzaam voor ons is.

Relatie	Gezonde verhouding	Waarom heilzaam?
God - mens	Relatie van liefde waarin God de mensen het leven geeft en de mensen God gehoorzamen	In leven met God zijn we gelukkig, daar buiten is de dood